

משטרת צרפת

(Police et Gendarmerie Francaises). המשטרה בצרפת כולה, ובכלל זה בשטח הכבוש בידי הגרמנים, סרה למרות הממשלה שישיבה בווישי, באיזור שעד נובמבר 1942 לא היה כבוש בידי הגרמנים. בכוחות המשטרה של ממשלת וישי שירתו כ-100,000 איש, מהם 30,000 בפריס, ובכלל זה אנשי המשטרה שבערים, חיילי הז'נדרמריה המופקדים על אזורי השדה וכן שירותי משטרה מיוחדים לענייני מודיעין ודיכוי פעולות מתנגדי המשטר. בסתיו 1941 הוקם גוף משטרת לענייני יהודים מטעם משרד הפנים, אך ה'משרד הכללי לענייני

יהודים' בצרפת היה אחראי עליו, הוא הוסמך למילוי תפקידי מודיעין וחקירות בלבד. לעומתם שירתו בכוחות המשטרה הגרמניים למיניהם המוצבים בצרפת למירב 3,000 איש, והם נתקלו בבעיות הנובעות מאי ידיעת השטח והשפה. לפיכך הטילו שלטונות הכיבוש על מ"צ להוציא לפועל את הפעולות של שמירת הסדר הציבורי, מניעת מעשי חתרנות, דיכוי העבריינים והוצאה לפועל של המדיניות כלפי היהודים.

ב-16-17 ביולי 1942 נתפסו בפריס כ-13,000 יהודים, ובכללם 4,000 ילדים, וכן קשישים, נכים וחולים, והם רוכזו במיתקנים סגורים שלא נעשו בהם הכנות וסידורים מינימליים ונעדרו שירותים וציוד כלשהו. למיבצע גויסו 9,000 שוטרים צרפתים, והם שעשו את רוב המאסרים. אומנם, יותר מ-10,000 יהודים ששמותיהם הופיעו ברשימות של המיועדים למעצר הצליחו לעזוב את ביתם בעוד מועד, חלקם הודות להתראות שמסרו פקידי משטרה מטעמים הומניטריים.

מסוף יולי 1942 נחתמו הסכמים בין גנרל קרל אלברכט אוברג, הממונה על כוחות המשטרה הגרמנית בצרפת ('מפקד עליון של המשטרה והס"ס') לבין המזכיר הכללי של המשטרה של וישי, רנה בוסקה, בדבר הסמכויות שאושרו לכוחות מ"צ וכמויות הנשק והציוד. מנהיגי המשטר של וישי ראו בהסכמים הללו הוכחה לכך שלמרות הכיבוש הצליחו, כביכול, לשמור על ריבונות צרפת ועל חופש פעולתם כלפי תושבי המדינה.

עד לקיץ 1943 התנהלה מדיניות שיתוף-הפעולה בהתאם להסכמי אוברג-בוסקה בלא תקלה בכול שטחי צרפת. כוחות מ"צ הם שטיפלו במיפקד היהודים, בהפקעת רכושם ומפעליהם, במאסרי המונים ובראציות (פשיטות רבות היקף) של יהודים, בפיקוח על נשיאת אות הקלון ובהחתמת התעודות בחותמת JUIF (יהודי). כוחות מ"צ גם היו מופקדים על הקמת מחנות ריכוז, ניהולם ושמירתם, והם העמידו שוטרים חמושים לליווי הרכבות המסיעות יהודים מגורשים עד הגבול הגרמני. רשלנות, שחיתות והזנחה חמורה בשירותי תברואה ורפואה איפיינו את מחנות ההסגר והמעבר שהיו באחריות מ"צ.

בשירותי המשטרה המיוחדים פעלו רבים בבירה בחיסול חוליות הפרטיזנים של המפלגה הקומוניסטית שבמחתרת, ובהם לוחמים יהודים רבים.

בקיץ 1943, לאחר שהוצאו צווי גיוס למאות אלפי צעירים צרפתים לעבודת כפייה בגרמניה, התארגנו קבוצות פרטיזנים ברחבי המדינה והסבו אבידות בנפש לא רק לכוחות הכיבוש אלא גם למ"צ. בהדרגה חדלו שירותי מ"צ לערוך מאסרים של יהודים, ובמחנה דרנסי באו אנשי הגסטפו, בפיקודו של אלואיס ברונר, במקום צוות הניהול הצרפתי. בינואר 1944 מונה ז'וזף דרנן, מנהיג המיליציה הפשיסטית הצרפתית, שהוקמה שנה לפני-כן, למזכיר הכללי של המשטרה במקום בוסקה שפוטר. מכאן ואילך הוטלו המשימות נגד היהודים על אנשי המיליציה האכזריים, והם פעלו בלי ליאות ובלי רחמים נגד הציבורי היהודי בצרפת.